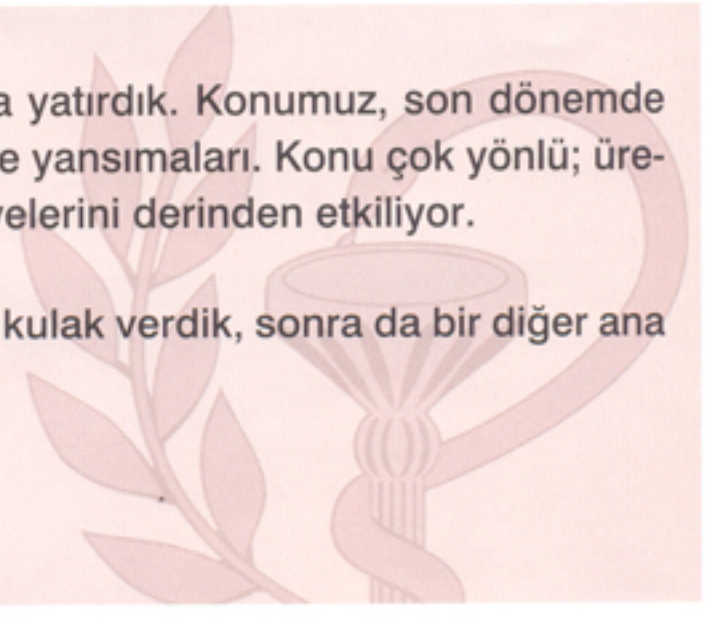

2012'nin bu ilk sayısında, ilaç sektöründe yaşanan krizi masaya yatırdık. Konumuz, son dönemde ilaç sektöründe yaşanan değişimler ve bunun eczacılık sektörüne yansımaları. Konu çok yönlü; üreticiden dağıtım kanalına, eczacıdan halka kadar sektörün tüm üyelerini derinden etkiliyor.

Önce bu değişikliklerden ağırlıklı olarak etkilenen eczacılarımıza kulak verdik, sonra da bir diğer ana oyuncu olan ilaç sektörü temsilcilerine...

Sektörden yükselen bu sesleri ilgiyle okumanızı diliyoruz.

SORUNLARI BİRLİKTE ÇÖZMELİYİZ

*Ecz. Semih Güngör
İstanbul Eczacı Odası Başkanı*

► Eczacının kaybı, 2004 yılında imzalanan ve 2005 yılında yürürlüğe giren Türk Eczacıları Birliği ile Sosyal Güvenlik Kurumu arasındaki ilaç alım protokolü gereği kamu kurum iskontolarının taşıyıcı görevini yüklenmesiyle ve 'Sağlıkta Dönüşüm'ün hayata geçmesinden sonra ardi ardına gelen uygulamalarla giderek arttı. Deyim yerindeyse, bizler yıllarca Sosyal Güvenlik Kurumu'nun taşeronluğunu yaptık. Fiyat düşüşleri sırasında yaşanan kayıpların tam ve hakkaniyet ölçüsünde eczacıya yansıtılmaması, ortalama olarak yıl bazında ciddi bir oranı oluşturan haftalık ilaç fiyat düşüşlerinin hiç karşılanmayışı gibi önemli kayıplarımızı sineye çektik. İstanbul ve Türkiye genelinde uygulamaya giren aile hekimliği hizmetlerinin yoğunlaşması ve eczanelerin kimliğinin de değişmesi sonucu, eczaneler Aile Sağlığı Merkezleri etrafında konumlanmaya başladı. Eczacı, kira başta olmak üzere personel maaş artışı gibi genel gider artışları ile karşı karşıya kaldı. Reçete sayısı ve giderleri artarken, geliri ve karlılığı düşen eczacı giderek ekonomik olarak sıkıntı içine girdi. Özellikle son iki senede dağıtım kanallarının eczacıyı kollayan ve ona destek veren özverili yaklaşımı olmasaydı, çoğu eczane bugün ayakta duramazdı. Hala ayakta duran eczanelerin pek çoğu, dağıtım kanalları ve kooperatiflerden aldıkları özel desteklerle ayakta duruyorlar, ama nereye kadar?

İlaç hizmeti sürdürülemez noktaya geldi

Son olarak geçtiğimiz ay yapılan düzenlemeler ve bu düzenlemelere bağlı fiyat düşüşleri, artık eczacının sınırnı zorlamaktan öte, bu işi yapamaz duruma getirdi. Geçen bir yılın ardından birkaç düzenleme aynı anda hayata geçirildi. Bir yanda İlaç Fiyat Karamamesi değişikliğine bağlı olarak ilaç fiyatları %5-6 düşerken, diğer yanda Sağlık Uygulama Tebliği'nde yapılan düzenleme ile ilaç firmalarından yeni kamu kurum iskontosu artışları talep edildi. Ancak ilk defa firmalar tarafından kamu kurum iskonto artışlarının kesinlikle karşılanmayacağı dile getirildi, eczacılar aradaki fiyat farkını kendileri karşılamak durumunda kaldılar.

Ayrıca ilaç firmaları tarafından uygulanmakta olan ticari iskontoların tamamının eşzamanlı olarak kaldırılması sonucu eczacıların hanesine %3,1 oranında bir kayıp daha yazılmış oldu. Bu üç uygulamanın hayata geçmesiyle artık ilaç hizmeti eczacı açısından sürdürülemez bir noktaya geldi.

Gizli finansal kayıplar hat safhada

Eczacının tasarruf uygulamaları nedeniyle yaşadığı ekonomik kayıpların yanı sıra çok önemli ve görünmeyen bir başka kaybı daha var. Eczacı 2005 yılından beri kamu kurum iskontolarının taşımacılık görevini sürdürüyor. İskontoyu ilaç sanayisi yapıyor, biz de onu provizyon sistemi üzerinden ilgili kurumlara aktarıyoruz. Eczacı ilaç sanayinin imalatçı fiyatı üzerinden yaptığı iskontoyu perakende satış fiyatı üzerinden kuruma yansıttığı için karlılığında bir değişim olmasa bile, taşıma

zararı olarak adlandırdığımız bir kayıpla karşı karşıya kalıyor. En son yaptığımız araştırmada, bu uygulamanın eczane ekonomisinde yıllık ortalama %5'lik gizli bir kayıp oluşturduğunu gördük.

Fiyat düşüşleri sonucu oluşan stok zararlarımızın İlaç Fiyat Karaması ile güvence altına alındığı söylemi, yaşadığımız gerçekle uyuşmadığı için bizleri son derece rahatsız etmektedir. Herkes tarafından hatırlanacaktır ki, 2009 yılında da bugünküne benzeyen fiyat düşüşleri yaşandığında o dönemin Türk Eczacıları Birliği Merkez Heyeti, hükümetle ve ilaç firmalarının temsilcileriyle stok zararlarımızın nasıl karşılanacağı hususunda anlaşmamıştı. O zaman araya dağıtım kanalları ve Kooperatifler Birliği girmişti. Onlar inisiyatifi ele almış ve ilaç sektörü ile yapılan görüşmeler sonunda geriye dönük 45-30-15 günlük alımlarımız dikkate alınarak bu zararların karşılanması yönteminin hayata geçirilmesi sağlanmıştı. Yanılmıyorsam, eczacılar ortalama %90'a varan oranda kayıplarını o dönem geri almıştı. Kayıplarımızı karşılamayan firmalar da olmuştu, onlar bugün de karşılamıyorlar.

Bugün yaşanan fiyat düşüşleri karşısında ilaç firmaları yayımlanan karamamaya karşı dava açtı. Bu gelişme yine bizlerin stok zararlarımızın karşılanmayacağı anlamına geliyor. İstanbul Eczacı Odası olarak biz de son İlaç Fiyat Karamasına dava açtık, ama sadece karamamenin referans fiyat ile ilgili kısmına, çünkü bugün uygulanan referans fiyat sistemiyle eczacının artık kar etmesi mümkün değil.

Ayrıca birçok önemli ve hayati değerdeki ilacın kamu kurum iskonto artışı ilaç sanayisi tarafından karşılanmıyor ve oluşan fiyat farklarının eczacı tarafından sineye çekilmesi isteniyor. Eczacı bu farkları ya cebinden karşılayacak -ki zarar ederken bir de cebinden destek vermesini bekleyemeyiz- ya da hastalardan talep edecek. Ancak bir gerçek var ki, İlaç Alım Protokolü gereği hastadan fark talep edemeyiz. Vatandaş mağdur eden soruna Hükümet çözüm bulmak zorundadır.

Sağlıkta Dönüşüm politikası eczacı ile beraber diğer sağlık çalışanlarını da bitirdi

Ticari iskонтolarımızın tamamen kaldırılmasına yönelik eczacıyı ilaç firmalarıyla karşı karşıya getirecek ve hasta karşısında sıkıntıya sokacak eylemlerin başarılı olacağına ve sorunun firma bazında çözüleceğine inanmıyoruz. İlaç piyasada varken eşdeğeri verildiğinde veya hasta kabul etmediğinde ya da hekimle sorun yaşandığında fatura hep eczacıya çıkacaktır. Sorun Türk Eczacıları Birliği ile ilaç sektörü temsilcilerinin bir masa etrafında buluşması ve ticari iskонтolar ile mal fazlalıklarının kalıcı bir kutu başı meslek hakkına dönüştürülmesinin sağlanmasıyla çözüme kavuşturulabilir.

Türkiye'de bugün sağlık alanında ve ilaç hizmetinde artık sürdürülemez bir durum oluşmuşsa ve eczacı "artık yeter" noktasına gelmişse bunun tek sorumlusu Sağlıkta Dönüşüm Programı'nı hayata geçiren AKP Hükümeti'dir. Sağlıkta Dönüşüm Programı eczacıyı, hekimi, diş hekimini ve sağlık çalışanlarının tamamını bitirme noktasına getirmiştir. Vatandaş açısından da sağlıklı bir çözüm olmamıştır. Çünkü başlangıçta "herkese parasız, ulaşılabilir, eşit sağlık hizmeti sağlayacağız" sloganıyla uygulanmaya başlanan programın bugün öyle olmadığı ortaya çıkmıştır. Reçetelerde çıkan fiyat farkları, hasta katılım payı tutarları ve bugün aile hekimliğinden bile alınmaya başlanacak olan muayene ücretleri vatandaşın cebinden sürekli para alınması anlamına gelmektedir.

Hastaları bekleyen bir başka büyük tehlike de ilaç firmalarının bu şartlarda ilaç üretemeyeceğini, yeni nesil ürünleri Türkiye'ye getiremeyeceğini, birçok ilacın ruhsatının iptal edileceğini açıklamış olmalarıdır. Bu açıklamalarla Türkiye'de bir ilaç sıkıntısı yaşanacağını mesajı verilmiştir.

Son dokuz yılda ilaç harcamaları %66 artarken sağlık harcamaları %133 arttı

Bir başka önemli nokta da, ilaç fiyatlarının bu kadar düştüğü bir ülkede artık o ilacın kalitesinin ve içeriğinin de sorgulanıyor olmasıdır. Ayrıca Türkiye'de işsizliği ortadan kaldırdığını iddia eden bir hükümetin yarattığı tasarruf tedbirleriyle sağlık alanında çalışan, emek veren ve aralarında eczacıların da bulunduğu birçok nitelikli insanın işsiz kalmasına neden olması kabul edilemez bir durumdur. Eğer Sağlıkta Dönüşüm Programı ısrarla uygulanıyor ve bu programla herkesin dilediği hastaneden gidip en iyi koşullarda eşit ve parasız sağlık hizmeti alacağı iddia ediliyorsa, o zaman dönüp Türkiye'de sağlığa ayrılan payın ne kadar olduğuna da bakmak gerekir. Bugün ülkemizde sağlığa ayrılan pay Avrupa ülkeleriyle karşılaştırıldığında çok geridedir. Eğer AKP Hükümeti Avrupa'nın sayılı ülkelerinden biri olmaya aday olan bir Türkiye yarattıkları iddiasında ise, bu söyleme uygun bir sağlık hizmeti sunacak kaynağı yaratmak zorundadır. Türkiye'de bütçede sağlığa ayrılan payın sorgulanması lazım. Son dokuz yıla baktığımızda, ilaç harcamaları %60 artarken diğer sağlık harcamaları %133 artmıştır. Özel hastanelere aktarılan payda %199 artış vardır. İlaç harcamalarında sürekli tasarrufa gidilirken, diğer sağlık harcamalarında bir kısıtlama yoktur. Kaldı ki ilaç, sağlık hizmetinin vazgeçilmez unsurudur. İlacı baskıladığınızda, onu bulunamaz hale getirdiğinizde, bu doğrudan vatandaşa yansır. Vatandaş hastanede sağlık hizmeti alsın bile ilacını kullanmadan sağlığına kavuşamaz.

Medikal malzemeler eczaneden Medula sistemi ile temin edilebilir

İlaç dışında bir de medikal malzeme alanı vardır ki ucu bucağı belirsizdir. Oradaki karlılığın ve vurgunun haddi hesabı yoktur. Medikal malzeme alanı bugüne kadar tasarrufun girmediği bir alandır. Hâlbuki bu alanda da tasarruf hiç zor değildir. SGK ödeyeceği tüm medikal malzemeyi eczane üzerinden Medula sistemi aracılığıyla ve eczacının sorumluluğunda hastaya ulaştırdığı takdirde denetim ve tasarruf sağlanmış olur. Eğer sağlık alanında ilacın dışında tasarruf yapılmaz ve sürekli ilacın üzerine gidilmeye devam edilirse artık denizin bittiği görülecektir.

İlaç fiyatlarında Avrupa'da en ucuz ülkenin bile %40 altındayız

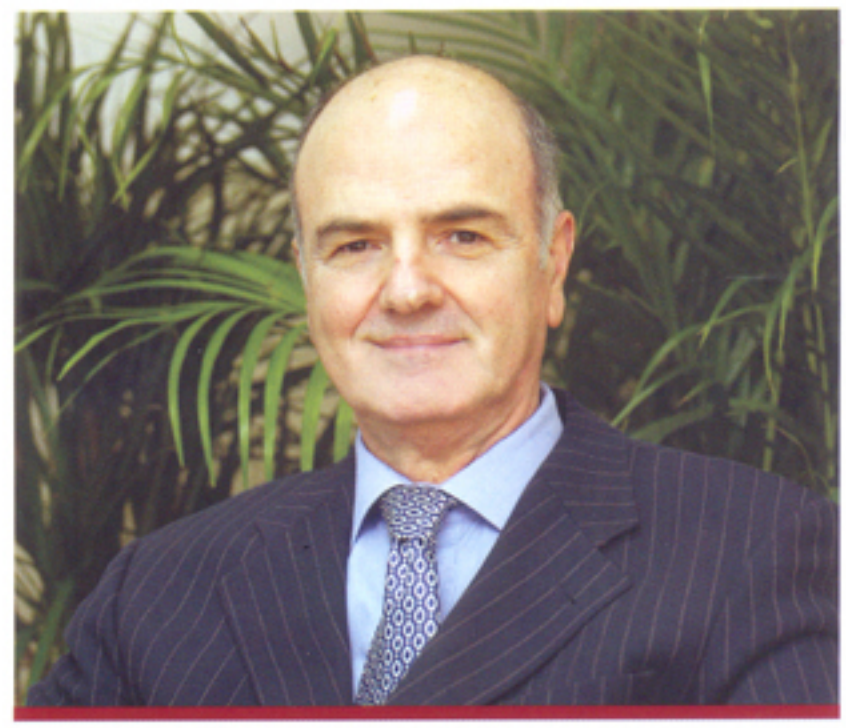
Öncelikle fiyat düşüşlerinde yaşanan stok zararlarımızı ortadan kaldıracak uygulanabilir bir çözüm ivedilikle oluşturulmalıdır. Bugün ilaç sektörü tarafından fiyatı düşen ilaçlarda yeni fiyatın makul bir süre sonra uygulanması ve bu geçiş sürecinde eczanelerin stoklarının eritilerek stok zararlarının önlenmesi yönünde bir açıklama yapıldı. Bu yöntem uygulanabilir, ancak geçiş için gerekli makul süreyi belirleyecek olan,

İLAÇ HARÇAMALARI BÜTÇESİ GERÇEKÇİ OLMALI

Engin Güner

Araştırmacı İlaç Firmaları Derneği Başkan Yardımcısı

► Hükümetimiz global bütçe uygulamasını 2009'daki küresel kriz ardından gündeme getirmiştir. Vergi ve prim gelirlerinin düşmesiyle böyle bir ihtiyaç doğmuş ve 2010 – 2012 Orta Vadeli Plan (OVP) döneminde her yıl için Global İlaç Bütçesi uygulamasına karar verilmiştir. Global İlaç Bütçesi, 2010 yılı için bir önceki yıla göre %10 azaltılarak 14,6 milyar TL; 2011 için 15,56 milyar TL ve 2012 için 16,67 milyar TL olarak belirlenmiştir.

Bu bütçelerin yarattığı en büyük sıkıntı bizce, toplumumuzun git-tikçe artan sağlık taleplerine yanıt verecek düzeyde olmamalarıdır. **73 milyonluk nüfusumuzun giderek yaşlandığı, ilaç ve sağlık hizmetlerine erişimin de giderek yaygınlaştığı göz önüne alınır, talebin artış eğiliminde olduğu ve ilaç harcamaları bütçesinin de buna paralel, gerçekçi bir seviyede belirlenmesi gerektiği açıktır.** Ayrıca, ekonominin yeniden büyüme içine girdiği 2010-2011'de performans parametreleri değişmiş ve yükselmiştir. Buna rağmen, kriz döneminde tespit edilmiş olan bütçe tavanları yeni parametreler uyarınca gözden geçirilmemiş ve değiştirilmemiştir. Global bütçe uygulaması hastalarımızın yeni ilaçlara zamanında erişimi açısından risk yarattığı gibi, sektörümüzün gelişimi önünde de bir engel oluşturmaktadır.

Alınan indirim kararları ilaç endüstrisini sıkıntıya sokuyor

İlaç fiyatlarında 2009 ve 2010 Aralık aylarında yapılan indirimlere, 5 Kasım 2011'de 'Sağlık Uygulama Tebliği', 10 Kasım 2011'de ise 'Beşeri İlaçların Fiyatlandırılmasına Dair Kararda Değişiklik Yapılması Hakkında Karar'ın eklenmesi, sektörümüzü ciddi bir sıkıntı içine sokmuştur. Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) tarafından hazırlanan yeni Sağlık Uygulama Tebliği ile 2009 yılı sonundan bu yana % 32,5 oranına kadar uygulanan iskontolara ilaveten, %7,5 ile %8,5 arasında değişen ek iskontolar yapılmıştır. Bu düzenleme ile Türkiye'de jeneriği olmayan orijinal ilaç fiyatlarına uygulanan indirim oranları % 41'lere ulaşmıştır. Bakanlar Kurulu'nun hazırladığı "Beşeri İlaçların Fiyatlandırılmasına Dair Kararda Değişiklik Yapılması Hakkında Karar" çerçevesinde ise, Türkiye'deki jeneriği olan ilaçlarda, fiyatlar referans ülkelerdeki en ucuz fiyatın %60'ına çekilmiş, 20 yıllık ilaçlarda da referans fiyatın % 80'ine indirilmiştir.

Kurun güncellenmesi gerekiyordu

Bütün bu düzenlemelerin ardından, Euro kur değerinde yaşanan yaklaşık %25'lik kayıp ile birlikte, ülkemizde ilaç fiyatları, referans alınan Avrupa Birliği'nde fiyatların en ucuz olduğu ülkelerin bile %53 ile %65 altında bulunmaktadır. Üstelik bu düzenlemelerin Avro'nun değer artışı nedeni ile ilaç fiyatlarının zaten %25 düşmüş olduğu bir dönemde yapıldığını da vurgulamak gerekmektedir. Kur, güncellenmesi gerektiği halde güncellenmemiştir. Bilindiği gibi, global bütçe uygulaması kapsamında 2010, 2011 ve 2012 yılları için öngörülen

3 yıllık bütçenin toplamı, sektör ve Hükümet'in kabul ettiği 1,9595 TL'lik Avro kuru ile hesaplanmıştır. Ancak son aylarda Türk Lirasının Avro karşısında değer yitirmesi sonucunda, 1 Avro 2,45 TL seviyesini geçmiş bulunmaktadır. Bu durum, var olan fiyat indirimlerine ek olarak, ülkemizdeki ilaç fiyatlarının yaklaşık %25 oranında azalması anlamına gelmektedir. 2009/15434 sayılı Bakanlar Kurulu Kararname gereğince, döviz kurlarındaki değişimin %15,5'i aşması halinde, ilaç fiyatlarının yeni kura göre revize edilmesi öngörülmektedir. Kurun güncellenmesi için şartlar oluşmuş, ancak 7 Temmuz 2011'den bu yana ilaç endüstrisinin yaptığı çeşitli başvurulara rağmen bu revizyon yapılmamıştır. İlaç fiyatlandırılmasına ilişkin yasal mevzuat kapsamında Avro kurunun güncellenmemesi nedeniyle endüstrimizin sadece kur farkından kaynaklanan kaybı 2,5 milyar TL tutarındadır. İlaç hizmetlerinin kalitesini sürdürülebilir bir şekilde artırmanın yolu, kaynakların en etkin şekilde kullanılmasını sağlayacak yapısal reformların gerçekleştirilmesinden ve gerçekçi bütçeler hazırlanmasından geçmektedir.

Ticari iskontolar ve stok zararlarının ödenmesi firma tercihine bağlıdır

Ticari iskontolar, firmaların bireysel değerlendirmeleri sonucunda gönüllü olarak yaptıkları uygulamalardır. 5 Kasım uygulamaları sonrası her bir firma kendi değerlendirmesini yapmıştır. Araştırmacı İlaç Firmaları Derneği (AİFD) olarak firmalar adına bir beyanda bulunmamız mümkün değildir.

10 Kasım 2011 tarihli Kararname ile yapılan fiyat düzenlemesini takiben 17 Aralık 2011 tarihli Sağlık Uygulama Tebliği ile de ilaç firmaları, fiyat düşüşleri nedeniyle eczane stoklarında meydana gelecek zararları ödemek zorunda bırakılmaktadır.

AİFD olarak, sektörün birbirinden bağımsız üyeleri arasındaki özel ticari ilişkileri ilgilendiren hususlarda bu tür idari düzenlemeler yapılmasını, sektörün sağlıklı gelişimi için uygun bulmadığımızı belirtmek istiyorum. Bu hususların firma, ecza depoları ve eczaneler arasındaki sözleşmelere göre Ticaret ve Borçlar Kanunu hükümleri uyarınca ele alınması gerektiği düşünülmektedir. Bu düşünceden hareketle, AİFD olarak gerek Kararname gerekse Tebliğ ile hükme bağlanan bu uygulamanın düzeltilmesine yönelik ilgili süreç başlatılmıştır.

AİFD olarak, eczacılarımızın mağdur edilmelerine kesinlikle karşıyız. Ancak bu mağduriyeti önlemenin yolu geriye dönük stok zararlarının devamlı olarak endüstri tarafından karşılanması değildir. Doğru yöntem, eczane stoklarının erimesi için makul bir süre öngörüp ilaç fiyatlarındaki düşüşün bu tarih sonunda yürürlüğe girmesini sağlayacak biçimde bir düzenleme yapılmasıdır.

Eczacıların ve ilaç üreticilerinin karşı karşıya getirilmesinden hiç kimseye yarar gelmeyeceği, bilakis bunun hastaların ilaçlara erişimine sekte vuracak sonuçlar yaratabileceği açıktır. Ülkemizde ilaç ve sağlık hizmetlerinin kalitesinin sürdürülebilir bir şekilde artırılabilmesi için karar vericiler, eczacılar ve üreticiler dâhil bütün paydaşların işbirliği ve diyalog içinde olmaları, daha da önemlisi, sektörün öngörülebilir, şeffaf ve uzlaşmaya dayanan kararlarla regüle edilmesi gerekmektedir.

Geri ödemede yurtdışı modeller örnek alınabilir

Geri ödeme politikaları için farklı ülkelerde farklı uygulamalar mevcuttur. Her ülke kendi koşullarını ve hastalarının yararını düşünerek düzenlemeler yapmaktadır. Burada önemli olan geri ödeme sisteminin, hastaların en etkin ilaç ve tedavilere zamanında erişimini sağlayabilmesidir. Ancak bu gerçekleştiğinde, hastalıkların tedavi süresi kısaltılmakta, iş günü kayıpları azalmakta ve toplum için gerçek anlamda değer yaratılmaktadır. Türkiye'nin yapması gereken, böyle bir modelin nasıl hayata geçirilebileceğini araştırmak ve uygulamaya koymaktır. AİFD olarak bu konudaki bilgi birikimimizi ülkemizin hizmetine sunmaya, bu amaçla tüm paydaşlarımızla birlikte çalışmaya hazır olduğumuzun bilinmesini isteriz.

Türkiye için değer yaratan bir ilaç sektörü mümkün

Türkiye'nin yenilikçiliği teşvik eden, yatırım ortamını iyileştiren ve hastaların ilaca erişimini güçlendiren uzun vadeli, istikrarlı politikalar uygulaması halinde ilaç sektörümüzün çehresi değişecektir. Ülkemizde ilaç Ar-Ge'si ve üretimi için daha fazla yatırım yapılacak, ileri teknoloji ve yüksek katma değerli üretim yapan, ihracat kapasitesi ve küresel rekabet gücü yüksek bir ilaç endüstrisi doğacaktır. Türkiye'nin özellikle, içinde bulunduğu bölgede ilaç Ar-Ge'si, üretimi ve uluslararası grupların idari organizasyonları açısından bir merkez, bir üs olması mümkündür. Biz sektör olarak tüm güçlüklerle rağmen önümüzdeki yıl da bu potansiyeli gerçekleştirmek için çalışacağız. Zaten Cumhuriyetimizin 100. yılı olan 2023 için ilaç sektörünün kendisine koyduğu hedef budur. Türkiye ilaç sektörünün, uluslararası yatırımlardan şimdikinden çok daha fazla pay alan, küresel üretim ve Ar-Ge merkezlerinden biri olarak öne çıkan, ileri teknoloji üretim yapan, ihracat kapasitesi yüksek ve dış ticaret fazlası veren bir sektör olmasını istiyoruz. Bu amaçla, uygun iş ve yatırım ortamının geliştirilmesi, ve sektörümüzün temel fonksiyonları olan fiyatlandırma, ruhsatlandırma, geri ödeme gibi alanlarda yenilikçiliği ve ilaca erişimi destekleyen uzun vadeli politikalar oluşturulması ve istikrarlı bir şekilde uygulanması gerekmektedir. Bunun yolu da hiç kuşkusuz yapısal reformlardan geçmektedir.

Ancak bugün benimsenen yaklaşım maalesef sektörümüzde yenilikçiliği ve gelişmeyi teşvik etmemektedir. Tasarruf etmek ve bütçeyi yönetmek adına sağlık ve ilaç sektöründe başka tasarruf alanları varken sadece ilaç fiyatlarında sürekli olarak indirim odaklı yaklaşımlar, sektöre nereye gidiyoruz sorusunu sordurmaktadır. Aslında yapılması gereken, güncel ekonomik şartlar ve sağlık hizmetlerine erişim seviyesi uyarınca gerçekçi bir ilaç bütçesi belirlenmesi ve ardından ilaç sektöründe akılcı ilaç kullanımı, israfın ve yolsuzluğun önlenmesi, sağlık sektörünün diğer alanlarında da tasarruf önlemlerinin alınmasıdır. Şu anki durum, Türkiye'nin ilaç sektöründeki büyük potansiyelini harekete geçirerek bu konuda dünyanın en ileri ülkelerinden birisi olması önünde maalesef engel oluşturmaktadır.

Yaşamakta olduğu sorun ve darboğazları, ülkemiz sağlık sektörü adına ortak bir hedef uğrunda çözüme kavuşturabilmiş bir ilaç endüstrisi, Türkiye için gerekli teknoloji yatırımlarını yapacak, daha fazla değer yaratan ürünleri hastalara sunacak ve böylelikle yaratacağı ihracat kapasitesiyle uluslararası rekabette ülkemizi daha ileri noktalara taşıyacaktır.

Mevcut durumun sektör için yaratmış olduğu tüm olumsuzluklara rağmen, ülkemizde özellikle son sekiz yıl içinde sağlık alanında yapılan büyük reformları takdir ederek her zaman desteklemiş olan AİFD, sektörümüzün uzun vadeli bir perspektif içinde yapısal reformlarını gerçekleştirmesi ve 2023 hedeflerine ulaşması için başta Hükümetimiz olmak üzere tüm paydaşlarımızla birlikte her zaman olduğu gibi Türkiye için en yüksek değeri yaratmak için çalışmasını sürdürecektir.

2012'de sektörün öngörü ve beklentileri

2012'de ilaç sektörü, yapılan sığın indirimlerinin olumsuz etkileriyle mücadele edecektir. Global Bütçe uygulaması kapsamında, Hükümetimizin, 2009 yılının kriz ortamındaki parametreler uyarınca, 2012 yılı için tespit ettiği bütçe 16,67 milyar TL düzeyindedir. Dolayısıyla sektörün 2012 büyümesi bu sınırlar içinde gerçekleşecektir. 2012'de sektör olarak beklentimiz, ilaç bütçesinin, güncel ekonomik parametreler uyarınca ve sağlık hizmetlerine erişimi güçlenmiş bir Türkiye'nin ihtiyaç ve taleplerine yanıt verebilecek şekilde belirlenmesi ve 2009/15434 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı gereğince kur güncellemesinin yapılmasıdır ●

İLAÇ ENDÜSTRİSİ ÖNGÖRÜLEMEZ VE SÜRDÜRÜLEMEZ BİR NOKTADA

Turgut Tokgöz
İlaç Endüstrisi İşverenleri Sendikası (İEİS) Genel Sekreteri

► Son iki senedeki düzenlemelere ek olarak geçtiğimiz ay yapılan fiyat düşüşleriyle, ilaç firmaları, depolar ve eczanelerden oluşan sektörümüze 2 milyar TL'yi aşan yeni bir maliyet yüklenmiştir. İlaçların fiyatlandırılmasında uygulanmakta olan Avro değeri Nisan 2009'dan beri 1,9595 TL seviyesinde sabitlenmiştir. Oysa güncel Avro kuru, bu değer %25 üzerinde seyretmektedir. Sabit ve güncel Avro değerleri arasındaki fark nedeniyle, geçtiğimiz 2,5 yıllık dönemde endüstrimiz zaten 2,5 milyar TL'lik kur farkını kamuya aktarmıştır. Sektör olarak fiyat karamamesinin amir hükmü gereği mağduriyetimizin giderilmesini beklerken, söz konusu yeni düzenlemeler yürürlüğe konulmuştur. Bu durum, ilaç harcamalarındaki artışın sadece fiyat indirimi ve iskontolar ile dengelenmesi yönündeki kısır politikaların devam ettiğinin göstergesidir. Oysa kamu tarafından belirlenen ilaç bütçesi, hizmetin kalitesi ve yaygınlığı ile örtüşmemektedir. Yeterli bütçesi olmadan sürdürülmeye çalışılan reformlar çerçevesinde alınan kararlar artık rasyonelliğini yitirmiştir.

2004 yılında başlayan Sağlıkta Dönüşüm Programı kapsamındaki iyileştirme çabaları sonucunda, ülkemizde sağlık hizmetlerinden duyulan memnuniyet, 2003'te %40 iken 2010'da %73'e ulaşmıştır. Sağlık hizmetlerine erişimin artmasının ve kalitesinin yükselmesinin, doğal olarak yüksek bir maliyeti olmuştur. Ancak sektör, bu dönüşüm sürecinin en başından beri, bu maliyetin karşılanması konusunda gerekli hassasiyeti göstererek sürece tam destek vermiştir. Bu süreçte, erişimin artmasıyla yükselen ilaç harcamalarını kontrol edebilmek için, fiyat indirimleri ve iskontolar temel araçlar olarak kullanılmıştır. Bunun sonucunda, ilaç fiyatları, Türkiye'de ekonomik ve ticari anlamda sektörümüzü kabul edilmesi imkânsız, öngörülemez ve sürdürülemez bir noktaya getirmiştir.

Türkiye ilaç fiyatları referans fiyatın çok altında

2009 yılı sonundan itibaren global bütçe uygulaması altında alınan ek önlemler çerçevesinde ağırlaşan koşullara paralel olarak ise endüstride; işten çıkarmalar yaşanmakta, yeni yatırım yapılamamakta, pazara yeni ilaçlar sunulmasında tereddüt edilmekte ve endüstrimiz hızla küresel rekabet gücünü kaybetmektedir. Öyle ki, ülkemizdeki fiyatlar, referans alınan Avrupa Birliği'nde fiyatların en ucuz olduğu ülke fiyatlarının bile %53 ile %66 altında bulunmaktadır. Örneğin Avrupa ülkelerinde en ucuz fiyatı 10 Avro olan bir orijinatör ilacın fiyatı, ülkemizde 4,7 Avro'dur. Yine Avrupa ülkelerinde en ucuz fiyatı 10 Avro olan bir eşdeğer ürünün fiyatı ise 3,4 Avro'dur. Geldiğimiz bu noktada, rasyonel uygulamalar ve düzenlemeler getirilmediği takdirde ilaca erişimde sorunlar yaşanması kaçınılmaz görünmektedir. Kamunun endüstriye getirdiği yeni yükler çerçevesinde doğal olarak firmalar maliyetlerini düşürmek üzere hareket etmektedirler. Bu noktada istihdamı azaltmak, pazarlama giderlerini düşürmek ve iş ortakları ile olan ticari koşulları gözden geçirmek gibi yöntemler benimseyebilmektedirler.

Eczacının stok zararları farklı bir yöntemle giderilebilirdi

Son fiyat düzenlemesiyle, firmaların, fiyat düşüşleri nedeniyle eczane stoklarında meydana gelecek zararları ödemek zorunda bırakılması ve bu yolla devletin, tarafı olmadığı ticari ilişkilere doğrudan müdahalesini sakıncalı bulmaktayız. Sektör olarak eczacılarımızın mağdur edilmesinin kesinlikle karşısındayız. Ancak, bunun yöntemi geriye dönük stok zararlarının devamlı olarak endüstri tarafından karşılanması değil, eczane stoklarının erimesi için makul bir süre öngörüp ilaç fiyatlarındaki düşüşün bu tarih sonunda yürürlüğe girmesini sağlayacak biçimde düzenleme yapılmasıydı. Bu süreçten bağımsız olarak ilaç firmaları, eczane stok zararlarının karşılanması hususunda kendi ticari koşulları doğrultusunda bağımsız olarak hareket etmektedirler.

"Türkiye İlaç Endüstrisi'nin Küreselleşmesi için Devlet ile Ortak Yol Haritası" Raporu

İlaç endüstrimizin öncü kuruluşu İlaç Endüstrisi İşverenleri Sendikası (İEİS) olarak; sektörümüzün, küresel bir oyuncu olmayı hedefleyen yeni bir vizyon ihtiyacı olduğundan hareketle "Türkiye İlaç Endüstrisi'nin Küreselleşmesi için Devlet ile Ortak Yol Haritası Raporu"nu hazırlattık. Türkiye ilaç endüstrisi, söz konusu rapor doğrultusunda, Cumhuriyetimizin 100'üncü yılını kutlayacağımız 2023 yılı için hedeflerini küreselleşme ve dünyanın önemli ilaç üreticisi ülkelerden biri konumuna gelmek olarak belirlemiştir. Böylece sektörümüz; ülkemizin dış ticaret dengesini iyileştirerek ekonomiye katkısını arttıracak, ihracat yoluyla yakalayacağı ölçek ile sosyal güvenlik sistemimize ürünlerini daha ekonomik şekilde sunabilecek, Ar-Ge yatırımlarını arttırarak katma değerli ürünler üretmenin yanı sıra nitelikli işgücü istihdamına daha fazla katkı sağlayacak, yabancı doğrudan yatırımları cezbedecek ve vergi tabanını büyütecektir.

Devletimizin de bu yaklaşımı benimsemesi, onaylaması ve stratejik olarak destek vermesiyle endüstrimiz küresel çapta rekabet gücüne kavuşacaktır. Türkiye ilaç endüstrisi ve devletin birlikte atacağı ortak adımları, Türkiye ilaç endüstrisini yeni ufuklara taşıyacağına inanıyoruz. Sürdürülebilir, istikrarlı bir ilaç pazarının olması ülkemiz için son derece önemlidir. İlaç endüstrisi ile devlet, ortak vizyon doğrultusunda bir eylem planı oluşturmalıdır. ●

